

НАЦИОНАЛЕН АКАДЕМИЧЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

ЗАСЕДАНИЕ НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ

София, 7 декември 1979 година

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

ДНЕВЕН РЕД	3 стр.
ПРИСЪСТВУВАЩИ	4
ОТКРИВАНЕ	
предс. Чавдар Добрев	5
ОБЯСНЕНИЯ НА РЕЖИСЬОРА	
Филип Филипов	5
ОБЯСНЕНИЯ НА ХУДОЖНИЧКАТА	
Венера Наследникова	7
ВЪПРОСИ, ОТГОВОРИ, ИЗКАЗВАНИЯ	
Чавдар Добрев	10
Филип Филипов	11
Чавдар Добрев	12
Филип Филипов	12
Виолета Бахчеванова	15
Антония Каракостова	18
Кирил Неделчев	19
Филип Филипов	20
Васил Стойчев	21
ЗАКЛЮЧИТЕЛНО ИЗКАЗВАНЕ	
предс. Чавдар Добрев	22
ЗАКРИВАНЕ	
предс. Чавдар Добрев	23

НАЦИОНАЛЕН АКАДЕМИЧЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

ЗАСЕДАНИЕ НА МУДОЖЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ

Стенографски протокол

София, 7 декември 1979 година

/Открито в 13.15 часа/

- 0 -

Д Н Е В Е Н   Р Е Д

1. Разглеждане на проектите за костюми към постановката "Майор Барбара" от Венера Наследникова.

- 0 -

ПРИСЪСТВУВАТ:

Чавдар Добрев - председателстващ

Банчо Банов

Антония Каракостова

Васил Стойчев

Николина Лекова

Александър Григоров

Александър Панков

Виолета Бахчеванова

Кирил Неделчев

Филип Филипов

Венера Наследникова

ОТСЪСТВУВАТ:

Дико Фучеджиев - в ЦК на БКП

Енчо Халачев

Крикор Азарян

Юри Ангелов

Ружа Делчева

Маргарита Дупаринова

Славка Славова

Рачко Ябанджиев

Георги Черкелов

Николай Николаев

Крум Табаков

Любомир Кабакчиев

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: Др. Фучеджиев е в ЦК и каза, че ще закъснее. Бихме могли да започнем заседанието на художествения съвет.

Тези дни беше разгледана в литературното бюро в присъствието на директора работата на художниците в нашия театър и има едно предложение да се създаде художествена колегия с ръководител Кирил Недевчев и заместник Старейшински и художниците заедно да обсъждат проблемите на сценографията, на костюма, на визуалната фотопропаганда, за да има по-голяма ефективност в нашата работа.

Днес пред нас са проектите за костюми към постановката на "Майор Барбара" на др. Наследникова. Тя е тук. Те са готови вече за одобряване от нашия художествен съвет.

Може би трябва предварително режисьорът др. Филипов да ни въведе с няколко думи.

ОБЯСНЕНИЯ НА РЕЖИСЬОРА

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Искам да кажа, че в сценографията и в костюмите сме се стремели към една все пак по-голяма автентичност на нещата, една по-голяма обективност към драматургията и към колорита и рисунката на епохата.

Разбира се една лека деклинация в една или друга посока винаги сме искали да има, за да може да изразим нашето отношение. Но обективно сме се стремели да можем да бъдем близки до времето, до епохата, а идеите да ги погледнем и проблемите преочите на нашия съвременник.

Както знаете, в онези малко съображения, които изказах

за постановката, като приемахме и пиесата, и сценографията, нашето отношение към армията на спасението е пределно ясно - че с тази филантропия не може да се спаси човечеството и да се направи щастливо. И тъй като в изминатия век от началото на века досега, от написването на пиесата нещата в Англия се задълбочават в социално отношение и промени нямаме, работническата класа нейният авангард партията са силни в своите идейни позиции, но не в някакво голямо поддържане на исканията на работническата класа, там има основно две партии, които се редуват - консерватори и лейбъристи, в Англия изразители на несъгласието със социалния ред стават млади хора, повечето от които дори са синове и дъщери на заможни фамилии, а в тях има и много интелегенти, които протестират, така наречените "разгневени млади хора", в постановката тези две страни на изразители на общественото движение за спасяването на отделния човек и на обществото, в нашата постановка ще станат изразители не само образите, идеите на Шоу така дълбоко и философски вложени в пиесата, но ние ще видим и тази армия на спасението, която отива в приюта, водена от Барбара - ето тука вие я виждате.

А също така на тях ще се противопоставят младите разгневени хора с политически песни по стихове на Миряна Башева.

Аз започнах с тези две рисунки, много талантливо направени от Венера. Сега ще искам тя с две думи да представи отделните герои. На мене ми се струва, че онова ново, което искаме да кажем извън нещата, които има в пиесата, така богато и философски дадено, при една отворена система на пиесата, след завършване на спектакъла по отношение на пиесата как ще се развият Барбара, как ще се развие нейният мъж и новият притежател, наследник на заводите, е един въпрос на тълкуване, на който ние

ще дадем отговор, че в света на акулите не може да се яви друг човек освен акула, самите условия ще го направят такъв.

И тези две групи, на които аз извънредно много залагам, те ще бъдат 41 на брой. Предварително са дадени имената, портретите. Венера ги рисува по снимки от студенти, които участвуват, и хората, които са подбрани за типаж. Те ще бъдат два хора. Едните ще пеят автентичния марш "Напред, христово воинство" на армията на спасението, а другите ще пеят тези политически песни в спектакъла при промените, които ще станат.

Само това трябва да допълня, че Венера получи от Париж снимки - точни, автентични с армията на спасението и те са така да се каже близко до автентичността с едно художествено пресъздаване.

А също така сме се стремели онази пъстрота, която има на площад Нелсон в Лондон с тези млади хора, от една страна битници, от друга страна хора, които пеят политически песни, или по различни площади на Лондон по един, по двама или цяла група и в Хайд парк, където хората изразяват своето несъгласие със социалния строй, със социалния ред, и по такъв начин дават една дума на младежта, която е против войната главно и против обществения социален строй.

Ако обичате, Венера, сега.

ОБЯСНЕНИЯ НА ХУДОЖНИЧКАТА

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: Аз ще почна по ред.

Това е Билтън, който е пазачът на завода, домакинята на завода.

Това е мисис Бейнз и така ще бъдат облечени всички жени

от армията на спасението, когато са в момент на трудова дейност в приюта, когато се грижат за хората - хранят ги, защото те имат една друга униформа, която виждате там - черната с пелерината, която използват, когато излизат вън от приюта.

Това е Андершофт - веднъж в костюм, който ще бъде целия издържан в графитно черна тоналност, както е стоманата, която той произвежда.

Това е леди Бритмарт. Това е нейната дневна рокля, това е нейната вечерна рокля от кадифе и това е нейният костюм, когато тя отива в завода.

С едната и другата група вече сте запознати.

Ето Барбара в униформа на армията на спасението.

След това Барбара, когато сваля тази дреха, се явява в един момент у дома си с тази рокля. Тоновите са светли, както подобава на нейната характеристика като човек, като идея.

А това е в завода. Тука тя е облечена на нивото на майка си с елегантни кожи, с едно хубаво палто, с хермелин - богатата наследница.

Това е Морисън в традиционния костюм на домашен прислужник, на лакей.

Това е Казанс. В началото той е затворен, стегнат, стриктно облечен. Др. Филипков искаше да го види в такива тонове. Преплагам ви го така. И после вече, когато той се развихря, когато той се почувствува вече здраво стъпил.

Това е Сайра в домашна рокля, дневна рокля и Сайра в завода. Това са двете явявания.

Джени Хилз в пълната униформа на армията на спасението с черната пелерина.

Това са от приюта - Шърли в двете му явявания.

Стивън има един светъл сив костюм, както е коректното

английско облекло за през деня за млади хора, и един тъмно сив костюм с едно пардесю.

Това е Ломакс, който има един костюм и една връхна дреха, с която ще се яви в завода.

Това е Прайз, друг питомец на приюта.

Това е Роми Мичънз, също питомец на приюта.

Това е Уокър, който идва да си търси момичето в приюта.

Това е персонажът.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Искам да кажа, че тези костюми ще бъдат взети от гардероба - тези общите костюми.

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: Особено тези ще ги наредим много лесно. А тези са съвременни. Ще пригаждаме нашия гардеробен фонд. Малко ще се преработи вятелието.

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: Имате думата за изказвания.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Венера се е съобразила не само с характеристиката на действащите лица по автор, а на много места много сполучливо е имала пред вид и самия изпълнител с неговите индивидуални черти, които са близки до образа. Тя ги е подсилила.

Бихме искали в леди Бритмарт една своеобразна прическа на английска леди наистина с платинена коса.

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: Една платинена коса на една специална хубава перука.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Вие виждате и Иван Кондов като Андершафт
Вие виждате тука Кавадарков.

Ето я Николина Лекова. Аз мисля, че това лесно ще се потигне. Мичънз. Или долу Гайтаников.

ВЪПРОСИ, ОТГОВОРИ, ИЗКАЗВАНИЯ

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: Тъй като замествам сера, няма да спазвам регламентите на др. Фучеджиев, имам един такъв въпрос. Мисля, че наистина много сполучливи са решенията на костюмите. Имам само един въпрос. При положение, че се търси известна свобода бих казал и съвременни асоциации, ще се мяркат ли някакви хора в завода?

ФИЛИП ФИЛИПОВ: В завода няма да има никакви работници.

ЧАВДАР ДОБРЕВ: Никакви работници няма да се мяркат в завода.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Нито един.

ЧАВДАР ДОБРЕВ: Това ми е първият въпрос.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Те не могат и да се мяркат в такъв завод който има...

ЧАВДАР ДОБРЕВ: Втори въпрос. Не са ли много официални костюмите на армията на спасението, т.е. не служим ли малко на тази бих казал не археологоя, но на тази педантичност към времето. Ако се търсят по-свободни асоциации, те се виждат вече в китарите и т.н. Това означава, че по-определено се върви към нещо, което не е само история, което така или иначе е една условност. Не трябва ли основното общо внушение, т.е. търси се едно по-монументално или по-обобщено звучене на тези картини. Аз като четох пиесата, като че ли - говоря вече за костюми - повече зебло, повече парцали, като че ли тези хора независимо от това, което каза др. Филипов - че те имат, някои от тях, благороден произход и т.н.,

Дори ако ще те за тези площади. Там хората, които протестират, те тенденциозно даже се отделят от официалното общество чрез облеклото си чрез прическите си и т.н. - подчертават, че

не желаят да приличат на останалите. Това е съвременна тенденция.

Ако ние отиваме към такива решения и ако търсим и едно разбира се и иронично, но и експресивно решение на тази сцена, дали това е най-вярното, най-правдивото? Дали то именно ще опрадае всичко онова, за което говори др. Филипов тука пред нас и в наши частни разговори разбира се.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Искам само да кажа, че до голяма степен приемам съображенията на др. Чавдар Добрев за тази група и вероятно трябва да я преосмислим още веднъж.

Що се отнася до тази група, в нея ще бъдат тези хора. И ще видим всички питомци от приюта. Така че тука ще има един хром, аз казах на др. Наследникова, с един крак, една бабичка.

Но тя така ги е нарисувала, че се получава една изяцност. И съображенията, изказани особено за тази група, тука вече лесно ще облечем в зебло някои, но тази група мисля, че би трябвало още веднъж да я щудираме дори с оглед на тези неща, които стават в Благоевград - фестивала "Пирин пее", на политическата песен, "Ален мак".

Мисля, че съображенията, които се изказаха, са много справедливи и трябва да ги вземем под внимание за тази група.

Тя ги мисли така и аз ги обясних може би недостатъчно добре. Но ще се стремим към една такава - не знам каква дума да употреба, тя не е negliжираност, към такова особнячество на тези млади хора, които не искат да приличат на другите, които носят джинсите по един особен начин, слагат си да речем и тези ботушки, но джинсите, и шапката, и всичко.

Още един път ще помислим за това.

А в тази група ще има хора, които са бедно облечени и които са дошли от тинята на живота между тях. Няколко души ще

има.

Така че това бих могъл да кажа.

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: Сега втората ми забележка е следната. Барбара също по някакъв начин протестира срещу своето общество. Тя може би е много женствена, но в нещо показва, че е ексцентрична, че е парадоксална, че е извън. Тя вероятно и чрез костюма си протестира за нещо. Тя се показва повече момче, ако щете, повече капитан или пък майор от армията на спасението, т.е. както много добре знаем, майор от армията на спасението това е един млад мъж примерно, който ръководи, т.е. едно момиче играе една друга роля.

Сега по този костюм тя общо взето влиза напълно в контекста на всички останали обитатели на този дом. На мене би ми се искало да се подчертае тъкмо това - че това е непокорното, това е бих казал даже провокационното и ексцентричното в майор Барбара. Аз не зная как може да бъде костюмът, но ми се струва, че сега тя в същност е една доста органична част от целия този дом и това е окей тогава конфликт в същност по костюм бих казал няма, а може би вие и не искате да има. Това вече е втори въпрос.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Ами нека да разделим въпроса на две.

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: Т.е. вече накрая тя може да бъде така с кожи. Това не зная дали е нужно.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Всички съображения, изказани от Чавдар Добрев, аз се мъча да ги внедря в поведението на актрисата и би трябвало да бъдем справедливи и да кажем, че тя добросъвестно и старателно и в много отношения постига това нещо.

Но в другата част на своето поведение тя се държи светски, ретроавтор, и по нас.

Що се отнася до костюма, аз изцяло приемам двата костюма

на Венера и бих казал, че те са автентични. Ние имаме две постановки: едното е изпратени от Париж материали, другото е от една френска постановка от фотоси. Но това, което ни се подсказва, трябва да го вземем под внимание, независимо че има такава автентичност. Нещо момчешко и то на човек, на който, без да се пери, така му стои в този костюм. Вероятно ще се потърси да видим какво би могло да бъде то.

АЛЕКСАНДЪР ПАНКОВ: Един колан.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Шо се отнася до колани и други такива работи, няма да слагаме, защото те са автентични. Тука ще дойдат да гледат културни хора, които много добре познават армията на спасението.

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: Извинете, тя съществува и сега можете да я видите.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Знаем това. Тя съществува в 87 страни.

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: Вие сами казвате, че не търсите пълна автентичност, т.е. вие отивате към нещо, което е логика да кажем на текста от съвременна гледна точка. По-добре знаете дали може така. Ако това разбира се е безвкусно, неграмотно, в никакъв случай няма да се прави.

Но аз си представям, че този костюм самата актриса, тя е много миловидна, тя самата носи една изящност, и ако подчертаете това в костюма...

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Тя носи изящество. Това, което ти искаш, ще го получим при нея точно и мисля, че ще се стремим такава деклинация да направим.

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: После друго, което съм си го представял. Може би робувам на нещо предварително.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Аз мислех, че през цялото време говориш за втората рокля. Като замениш едната рокля с униформата

тя пак трябва да звучи униформено. Такова чувство имах, че говориш.

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: Вижте какво, тя в последната може да си бъде вече жена. Аз мисля, че първата и втората специално трябва да има някаква промяна. Аз не мога да ви кажа какво трябва да бъде, нямаме точна представа, но усещам, че не е това так както аз съм си го представял. Дано да греша сега.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Съображенията, и изказани от др. Чавдар Добрев, за мене са основателни по отношение на костюма на майор Барбара.

Що се отнася до такъв някакъв детайл или до такова едно опване и главно в поведение, щото да стои по-скоро на майор, отколкото на женствено, меко в линиите и в поведението момиче. Що се отнася до костюма. И ще се мъчим това да постигнем, изхождайки от това, което имаме като автентичен костюм.

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: Да кажем после, когато е в армията на спасението, тя общо взето и командва, разпорежда се.

Разбира се може да се търси и обратното - че това е една всъщност романтично нежно момиче, което ...

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Но не е така.

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: Но не е така.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Първата ти теза е тази, която търсим и ние. В това отношение ще се помъчим и в костюма, и в поведението да ги постигнем нещата.

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: Извинете, тази дреха на тези жени има характера на мундир. Тя е с висока яка. Тука има едно "с" на спасението.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Точно това е.

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: Това е мундир със закопчани копчета, стриктно, просто по тялото, то звучи като куртка, като

мундир.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Не става въпрос само за куртката и за мундира, който много точно вие имате и сте го направили. Става въпрос и за допълнителни детайли не толкова в бройка, а някои малки изменения, които да предадат и вътрешната характерност на героя в неговия костюм и в неговото поведение. И това ще се мъчим да постигнем. И на пробите, когато ще се правят пробите с костюма.

В същност съображенията са много основателни най-малкото да разговаряме и да се убедим в тези неща, защото и пиесата носи нейното име, и защото тя найстина се държи като един абсолютен майор, защото едно е светският живот, където се разменят и комплименти, и т.н., но в армията те си изпълняват своите задължения.

Аз много моля всички да вземат участие.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Аз бих казала за всичките костюми че е проявено от др. Наследникова едно определено разбиране на пиесата и то по един много интелигентен начин и може би затова нещата са се изявили в костюмите.

Някакси повдигнатите въпроси насочиха и моето внимание по тези битълси, за които ти говориш, Чавдаре. Аз защо искам да се спра? Защото вие сте прави, че трябва да търсим връзка със съвременността, обаче това е все пак епоха. Аз се безпокоя да не би едно осъвременяване, за което казваш, даже и тези чували никога не са се носили. Това е такова съвършенство на днешния век, което не може да се... ~~позова~~, всичко, до което стигнахме това е само наше време. И някакси такова осъвременяване може би пък да даде съвсем друга епоха, да звучи даже като еkleктика в нашето. Значи трябва много прецизно да се прегледат тези битълси. Аз ги намирам много по-интересни, отколкото ако им сложи

всичките атрибути на днешната младеж, които ми се струва, че...
Значи с много дозиране и мярка трябва да се намира контактът с
нашето време, но едва ли не такъв костюм би звучал еkleктично
малко в цялото решение.

Прави ми впечатление, че тука е пропуснат един костюм -
костюмът на Казанс в живота. Той има четири действия и ти показва
ваш две навън фактически.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: Те не са две, това е само едно.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Това е едно действие, а той има
четири костюма. И аз се учудвам. Те идват по костюм и двамата.
И Ломакс още в първо действие, и в трето действие е вътре, а
само във второ и четвърто действие са навън. Даже може би във
второ. Не съм достатъчно запозната. Там не участвам.

Тука липсват костюми просто, разбираш ли, Венерче.

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: Идеята беше тези хора да нямат смисъл
на на костюма.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Ама не могат в къща. Можеш ли да си
представиш до мене, която води вечерта, в този костюм. Ломакс
да, обаче другият как ще влезе така при мене? Извикайте ги от
салона - казвам. Те идват от салона, където са били всичките в
домашна обстановка. Някакъв костюм липсва тука.

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: То беше предвидено и една пелерина
Аз така си го мислех - върху това да сложа една сива пелерина.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Не, ако ти смяташ, че това е сако.

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: Това фактически е едно сако.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: А, това е друго.

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: Едно сако, но малко по-дълго.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Това е друго. Аз може би не го раз
брах и затова питам.

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: Др. Филипov иска да ги обличаме в

повече неща.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: Най-хубаво е да има един костюм, който да се пригажда навсякъде.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Един костюм, а панталонът ще играе навсякъде.

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: Към това той може да има и една връхна дреха. Както и този има един костюм и една връхна дреха.

А синът Андершафт сменя костюмите.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Стивън, да. Мисълта ми е, че все пак аз не го прецених като вътрешен костюм. Ако ти смяташ, че той може да си стои с това в къщи.

ВЕНЕРА НАСЛЕДНИКОВА: Не, това е по-скоро едно дълго сако. Това не е палто. Това е началото на века. Тогава са се носили такива по-дълги дрехи.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Аз имам и мисъл за Барбара. Не по повод на първата. Но като знам ситуацията на момента. Най-напред там ме привлече фактът, че тя замени и стана едно женствено момиче. Обаче като знам характера на този образ, когато те лишават от правото на една униформа и макар и в къщи, ще я замениш с близка.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Това не е лишаване. Тя сама я сменя и се обръща на 180 градуса.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: До, но може ли във второ действие да иде веднага на тези 180 градуса? В трето всъщност.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Ще отиде.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Ама знаете ли, това е характер и вкус на един човек, който се облича. Знаете ли колко е сложно. Това е просто един мъжкар, момиче, но мъжкарче. Никога няма според мен да замени с жулиетина рокля, защото това е на Сайра рок

лята. Като я погледнеш, веднага ще се разлее Сайра в нея.

А не мога да си представя, че тя може да замени мундира категорично. Тя вътрешно ще се преборва в тези действия. Но да замени това е вече въпрос на вкус. Значи че тя е била първоначално така и отишла към майорската униформа. Възможно ли е това?

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Аз мисля, че е възможно.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Аз първоначално така го приех.

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: Нека да се изкажат всички. Ще се вземе пред вид.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА: Аз да ви кажа първоначално точно така го приех, но после изведнъж се замислих. Като си имам две дъщери, съм наясно - никога едната няма да ми смени с рокля на другата, т.е. женствения вид да го замени. Абсурд! Пак ще търси някъде да улови панталона, да улови униформа. И затова, като гледах, си помислих, че психологически това ми се струва...

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Нали имат облог. Нали се хващат на облог

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: Всеки да изказва мнението си.

АНТО НИЯ КАРАКОСТОВА: Аз приемам костюмите на Венера Наследникова за постановката. Те са много интересни. Съобразени са и с индивидуалността на актьора, и с физиката му, и с образите, които ще играят. Просто я поздравявам за успеха, на който ние присъствуваме.

Имам в същност две бележки без да претендирам, че може да съм права в това отношение.

Първо за костюма на Казанс. Казанс във второ действие е също член на армията на спасението, ерго той също е в униформа, биейки барабана и участвайки в тези алелуйни взривове. Това е едно, което трябва да се има пред вид.

Второто нещо, което имам като претенция към униформата на армията на спасението, която е автентична и тука поздравявам

за автентичността, но ми се иска с оглед на съвременното звучене на постановката максимално да се военнизират костюмите със съответните илици, петлици, кокарди, както ги има тука на снимката, която видях, и да се има също така пред вид, че тези панделки, които ги носят, на които пише "Армия на спасението", на шапките, но да се има пред вид, че майор е Барбара, по-висш чин е мисиз Бейнз и по-нисш чин от Барбара, по всяка вероятност ефрейтор, е Джени Хилз. Значи те трябва да имат разлика.

Това, което особено ме привлича в костюмите като идея, която подсказва Венера Наследникова и което ще даде една обща тоналност и една дори по-голяма обобщеност, дори нещо библийско в постановката, това са тези пелерини, които ми се иска да се използват максимално както в армията на спасението, така и в връхните дрехи на останалите образи. Пелерината е нещо, което дава една източеност. Тука ги има на няколко места тези пелерини. Просто ми се иска максимално във връхните дрехи да има тази пелеринност на персонажите. Струва ми се, че това ще даде една обобщеност на пластиката и едно единство в състава, независимо от цветовете на пелерините, освен автентичността, която се подсказва в епохата, в модата.

Това е, което имах да кажа.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Ние имаме среща с едни великолепно направени рисунки за пиесата "Майор Барбара". Костюми, направени с една артистичност, с един чудесен графичен израз, с типажа, който ще се постигне, с умението, с което Венера може да подбере и да доведе нещата докрай, особено пък при режисьор като др. Филипов, който има максимални изисквания, докато се покрие истината в образа, предполагам, че ще се получи едно великолепно костюмно решение на пиесата.

Приемам костюмите.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Две думи да кажа в заключение .

Аз смятам, че са справедливи изискванията по отношение на Казанс и струва ми се, че това трябва да стане пардесю, а да се направи един костюм със сако на този същия панталон. Пардесюто като се махне, да има сако. Като остане и това положение с пуловера. Казанс не бива да бъде във военна униформа. Той се е присламчил до армията на спасението и той на едно място си изказва своето съображение по отношение на армията на спасението, че не е влязъл.

Що се отнася до пелерините в армията на спасението, те ще бъдат четири: едната на Барбара, едната на Джени Хилз, едната на мисис Бейнз и едната на някой си, който от тази група ги води. Не бива да злоупотребяваме с това нещо.

Аз мисля, че и на Ломакс може да направим още един костюм. Той е небрежен. В първо действие се явява при госпожата с един костюм и в четвърто действие - в друг костюм отива в дома.

Мисля, че първите съображения, които се изказаха, на тях много наблягам, защото ще сбъркаме. Мисля, че тука трябва да влязат нишките, за да може тази красота на тези хора, които са влезли от висшето общество в армията на спасението, да бъде малко убита. Не са достатъчно тука един-двама души. Те на брой двете групи ще бъдат 41 човека. Повече няма да слагаме. Мисля, че тука трябва да приближим нещата до днешния ден. А днешният ден искам да успокоя Виолета, съображенията ѝ теоретически са верни - никак не е различен от 1905 година.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Особено с тази свобода, която има.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Да, тази свобода, която има. И мисля, че ще спечелим извънредно много и съм много доволен, че се обърна внимание на това.

Наистина костюмите са направени с много вкус, с много

познаване на характеристиката и на образите, и на действащите лица.

По отношение на майор Барбара трябва да кажа, че това богатство и този контраст, който го има тука, специално е търсено и от мен, и в Шоу го има. Тя отива на 180 градуса по отношение на своето външно облекло.

Ами благодаря ви много. Наистина забавихме малко нещата, но за сметка на това пък ви представяме едни неща и добри, а от друга страна и моменти за дискусия. И трябва да кажа, че дискусията я спечелихте вие. Аз приемам тези съображения.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: Аз също бих искал да кажа две думи и да поздравя др. Наследникова за това, че решението и всички костюми не само на действащите лица, но и на двете групи, които се оформят за тези 41 човека, за които говори др. Филипов, е напревено чудесно.

Също така искам да обърна внимание на това, че много икономично са направени костюмите. Максимално е сведено до характеристиката на героите и до притежанието почти на един костюм на всички действащи лица с изключение на трима: на леди Бритмарт, на Андершафт и на Майор Барбара, което е естествено и так трябва да бъде.

Също така бих искал да обърна внимание на това нещо и да поздравя специално художника и постановчика др. Филипов за това, че те за масовите сцени използват неща, които ги имаме в гардероба, с малко приспособяване, което е точно в стила на работата, която чертаем от 1 януари за по-големи икономии, за използване на фонда, който имаме външния гардероб, да се използва максимално всичко това, което имаме като богатство на костюмите в нашите складове и гардероб.

Мисля, че някои от бележките са справедливи и могат да

се вземат под внимание. Др. Филипov ги приема.

За Казанс също бих искал да кажа, че е добре също да бъде с един костюм. Но ако решаваме, че той е акулата и продължителят и връзката му, партньорството му с майор Барбара във всичките действия с другите костюми, а него го оставим с този един единствен костюм, който аз го приемам само като разкопчаване, за да се вижда отдолу под палтото, аз го приемам за един единствен костюм. Разбира се там след като ще има костюм във второ действие в приюта, значи положението до известна степен се решава.

Искам да поздравя художничката и за това, че всички костюми са издържани в такава хубава тонална гама и много, много звучи епохата и се носи нацията. Просто вярвам, че това са англичани.

Това е, което исках да кажа.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНО ИЗКАЗВАНЕ

ПРЕДС. ЧАВДАР ДОБРЕВ: Да приключваме.

Костюмите, както пролича от изказванията, са решени на високо равнище с едно деликатно артистично усещане на условностите в английското общество, с разбиране на реализма на Бернар Шоу, с разбиране на спецификата на пиесата. Др. Венера Наследникова явно много задълбочено е работила.

Бяха направени някои забележки, които разбира се трябва да бъдат приети с оглед на концепцията на режисьора, във връзка с това да се обогати представата за отделните образи, както и да се намерят в границите на вкуса връзките между колорита на епохата и съвременността, това, че пиесата ще се играе през 1980 година, т.е. в края на XX век. Ето за търсенето на такива връзки

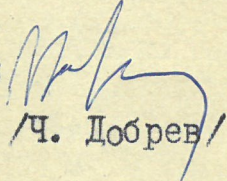
ставаше дума и за съотношението реалност и условност, обобщения

Искам да поздравя също др. Венера Наследникова и да смятам, че костюмите са приети от нашия художествен съвет.

Благодаря ви за вниманието.

/Закрито в 13,55 часа/

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ:

/Ч. Добрев/

СТЕНОГРАФ:

/Л. Лазов/